Türkiye ile Azerbaycan Arasında Ticaret Anlaşması Yönetmelik

Türkiye Cumhuriyeti İle Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında Tercihli Ticaret Anlaşması Çerçevesindeki Ticarette Eşyanın Tercihli Menşeinin Tespitine Yönetmelik

19.03.2021 Sayılı 31428 Sayılı Resmi Gazete

YÖNETMELİK

Ticaret Bakanlığından;

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE AZERBAYCAN CUMHURİYETİ ARASINDA TERCİHLİ TİCARET ANLAŞMASI ÇERÇEVESİNDEKİ TİCARETTE EŞYANIN TERCİHLİ MENŞEİNİN TESPİTİ HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; 18/1/2021 tarihli Cumhurbaşkanı Kararı ile onaylanan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tercihli Ticaret Anlaşmasının ekinde yer alan Tercihli Menşe Kuralları ve İdari İşbirliği Yöntemlerine İlişkin Ek-II'nin uygulanmasına dair usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti arasında imzalanan Tercihli Ticaret Anlaşmasının ekinde yer alan Tercihli Menşe Kuralları ve İdari İşbirliği Yöntemlerine İlişkin Ek-II'nin uygulanmasına dair usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete`de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 448 inci maddesi ile bu Yönetmeliğin 1 inci maddesinde belirtilen Ek-II'ye dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte yer alan;

a) Anlaşma: Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti arasında imzalanan ve 2 nci maddede belirtilen Tercihli Ticaret Anlaşmasını,

b) Armonize Sistem: 10/11/1988 tarihli ve 3501 sayılı Kanunla katılmamız uygun bulunan Uyumu Sağlanmış (Armonize) Mal Tanımı ve Kodlama Sistemi Hakkında Uluslararası Sözleşmede belirtilen şekilde ve Sözleşmenin ekinde yer alan pozisyonları, alt pozisyonları ve bunlara ait sayısal kodları, Bölüm, Fasıl ve Alt Pozisyon Notlarını ve Armonize Sistemin yorumu ile ilgili Genel Kuralları kapsayan Nomanklatürü,

c) Bakanlık: Ticaret Bakanlığını,

ç) Elektronik sistem: Menşe ispat belgelerinin düzenlenmesine yönelik başvurunun yapılması, belgelerin düzenlenmesi, kontrol edilmesi, onaylanması ve vize işlemlerinin gerçekleştirilmesini sağlamak üzere Bakanlık ya da Bakanlıkça uygun görülen kişi ve kuruluşlarca elektronik ortamda verilen hizmet ve bu hizmete dair altyapıyı,

d) Eşya: Hem girdileri hem de ürünleri,

e) Fabrika çıkış fiyatı: Ürün için bir Taraf Ülkedeki nihai işçilik veya işlemin gerçekleştirilmesini üstlenen imalatçıya fabrika çıkışı itibariyle ödenen, kullanılan bütün madde fiyatlarının dâhil edilmiş olduğu elde edilmiş ürünün ihracında geri ödenen veya ödenecek yurtiçi vergilerin tenziliyle bulunan fiyatı,

f) Fasıllar, pozisyonlar ve alt pozisyonlar: Armonize Sistemi oluşturan Nomanklatürde kullanılan fasılları (iki haneli kodlar), pozisyonları (dört haneli kodlar) ve alt pozisyonları (altı haneli kodlar),

g) Girdi: Ürün imalatında kullanılan herhangi bir madde, hammadde, parça veya aksam ve benzerlerini,

ğ) Girdilerin kıymeti: Kullanılan menşeli olmayan girdilerin ithalatı esnasındaki gümrük kıymetini veya bunun bilinmemesi veya tespit edilememesi halinde Taraflardan birinde girdiler için ödenen tespiti mümkün ilk fiyatı,

h) Gümrük idareleri: Türkiye'de Ticaret Bakanlığını ve Azerbaycan'da Devlet Gümrük Komitesini,

ı) Gümrük kıymeti: İthalat ülkesine ihraç amaçlı satışlarda diğer tahsil edilebilir vergiler ve ödenen miktarlar da dâhil olmak üzere eşya için gerçekte ödenen veya ödenebilir ücret olan ithal eşyasının satış bedelini; eşyanın satış bedeline göre belirlenemediği hallerde;

1) Aynı eşyanın satış bedelini,

2) Benzer eşyanın satış bedelini,

3) İndirgenmiş kıymet yöntemini,

4) Hesaplanmış kıymet yöntemini,

5) Geri dönüş yöntemi kullanılarak belirlenen bedeli,

i) Gümrük ve Menşe Konuları Alt Komitesi: Anlaşmanın 19 uncu maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca kurulan Ortak Komitenin altında yer alan alt komite,

j) İhracatçı: Taraf Ülkelerden birinde ikamet edip eşyayı diğer Taraf Ülkeye ihraç eden, eşyanın menşe ülkesini ispatlayabilen ve bunu sorumluluğunu üstlenen kişiyi,

k) İkamet eden: Taraf Ülkedeki ulusal mevzuat uyarınca ikametgâh, daimi temsilciliği, yönetimi, kayıt ya da yerleşim yeri veya diğer benzer özelliklerine göre vergiye tabii olan gerçek veya tüzel kişileri, iştirakleri veya kuruluşları,

l) İmalat: Montaj veya özel işlemler de dâhil olmak üzere sanayi ve tarım ürünleri üzerinde her türlü yeterli işçilik veya işlemi,

m) İthalatçı: Taraf Ülkelerden birinde ikamet edip diğer Taraf Ülkeden eşyayı satın alan kişiyi,

n) Menşeli girdilerin kıymeti: (ı) bendinde tanımlandığı şekilde, gerekli değişiklikler yapılarak uygulanan bu tür girdilerin kıymetini,

o) “TR-AZ Menşe İspat Belgesi”: Eşyanın tercihli menşeini ispat etmek üzere düzenlenen ve bir örneği EK-1’de yer alan belgeyi,

ö) Katma değer: Fabrika çıkış fiyatından, eşyaya dâhil edilen diğer Taraf Ülke menşeli her bir girdinin gümrük kıymetinin ya da bu kıymetin bilinmemesi veya tespit edilememesi halinde bir Taraf Ülkede girdiler için ödendiği doğrulanabilir ilk fiyatın çıkarılması ile bulunan değeri,

p) Sevkiyat: Bir ihracatçıdan bir alıcıya aynı anda gönderilen, ya da ihracatçıdan alıcıya sevkinde tek bir sevk evrakı kapsamında yer alan veya böyle bir evrakın olmaması halinde tek bir fatura kapsamına giren ürünleri,

r) Sınıflandırılma: Ürün veya girdilerin belirli bir fasıl, pozisyon ve alt pozisyon altında sınıflandırılmasını,

s) Taraflar veya Taraf Ülkeler: Karasularını da içerecek şekilde Türkiye Cumhuriyeti ve Azerbaycan Cumhuriyetini,

ş) Ürün: Bilahare başka bir imalat işleminde girdi olarak kullanılması söz konusu olsa bile imal edilmiş ürünü,

t) Yetkili idare: Taraf Ülkenin ulusal mevzuatı uyarınca “TR-AZ Menşe İspat Belgesi”ni düzenlemeye yetkili idareyi,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Menşeli Ürün Kavramının Tanımı ve Koşulları

Menşeli ürünler

MADDE 5 – (1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında, aşağıda belirtilen ürünler Taraf Ülkelerden biri menşeli kabul edilirler:

a) 7 nci maddede belirtildiği şekilde, tamamen ihracatçı Taraf Ülkede üretilen veya elde edilen ürünler.

b) 8 inci maddede belirtildiği şekilde, ilgili Taraf Ülkede yeterli işçilik veya işlemden geçirilmiş olmaları kaydıyla söz konusu Tarafta tamamen elde edilmemiş girdiler ihtiva ederek o Tarafta

elde edilen ürünler.

İkili menşe kümülasyonu

MADDE 6 – (1) 7 nci madde hükümleri saklı kalmak üzere, bir Taraf Ülke menşeli girdiler, diğer Taraf Ülkede bir ürüne dâhil edildiklerinde, o Taraf Ülke menşeli kabul edilirler. Girdi olarak kullanılacak ürünler 9 uncu maddede atıfta bulunulan işlemlerin ötesine geçen işçilik veya işlemlere tabi tutulmuş olmaları kaydıyla bu girdilerin yeterli işçilik veya işleme tabii tutulmaları gerekmez.

(2) Bir Taraf Ülkede gerçekleştirilen işçilik veya işlem 9 uncu maddede belirtilen işlemlerin ötesine geçmez ise o Taraf Ülkede eklenen katma değerin imalatta kullanılan diğer Taraf Ülke menşeli girdilerin kıymetini geçmesi kaydıyla elde edilen ürün o Taraf Ülke menşeli olarak kabul edilir.

Tamamen üretilmiş veya elde edilmiş ürünler

MADDE 7 – (1) Aşağıdaki ürünler tamamen Taraf Ülkelerden birinde üretilmiş veya elde edilmiş kabul edilirler:

a) Taraf Ülkelerin kendi topraklarından, sularından veya deniz yatağından çıkartılan işlenmemiş ürünler veya madencilik ürünleri.

b) Ormancılık ürünleri dâhil Taraf Ülkede hasat edilen, toplanan veya harmanlanan bitkisel ürünler.

c) Taraf Ülkede doğmuş ve yetiştirilmiş canlı hayvanlar.

ç) Taraf Ülkede yetiştirilmiş canlı hayvanlardan elde edilen ürünler.

d) Taraf Ülkede doğmuş ve/veya yetiştirilmiş hayvanlardan elde edilen ürünler.

e) Taraf Ülkede avcılık, balıkçılık veya su ürünleri yetiştiriciliği faaliyetlerinden elde edilen ürünler.

f) Taraf Ülkenin karasuları dışındaki denizlerden kendi gemileri ile elde edilen balıkçılık ürünleri ve diğer deniz ürünleri.

g) Münhasıran (e) ve (f) bentlerinde belirtilen ürünlerden kendi fabrika gemilerinin bordalarında işlenen ve/veya üretilen ürünler.

ğ) Yalnızca hammaddelerin geri kazanılmasına müsait o ülkede toplanan kullanılmış girdiler.

h) O ülkede yapılan imalat işlemleri sonucu ortaya çıkan atık ve hurdalar.

ı) Münhasıran (a) ila (h) bentlerinde tanımlanan ürünlerden üretilen eşya.

(2) Birinci fıkranın (f) ve (g) bentlerinde belirtilen kendi gemileri veya kendi fabrika gemileri terimi sadece aşağıda belirtilen gemi ve fabrika gemileri için uygulanır:

a) Bir Taraf Ülkede kayıtlı veya tescilli olanlar.

b) Bir Taraf Ülkenin bayrağı altında seyredenler.

c) En az yüzde 60'ı bir Taraf Ülke vatandaşlarına ait olanlar veya yönetim merkezi bir Taraf Ülkede bulunan, müdür veya müdürleri, yönetim kurulu veya denetleme kurulu başkanı ve bu kurullar üyelerinin çoğunluğunun bir Taraf Ülke vatandaşı olan ve ilave olarak, ortaklık veya limited şirket durumunda, sermayesinin en az yarısı Taraf Ülkelere veya Taraf Ülkelerin kamu kuruluşları ya da vatandaşlarına ait olanlar.

Yeterli işçilik veya işlem görmüş ürünler

MADDE 8 – (1) Bir Taraf Ülkede elde edilen ürünler, imalatlarında kullanılan menşeli olmayan girdilerin kıymetinin, ürünün fabrika çıkış fiyatının yüzde 45'ini aşmaması kaydıyla 5 inci madde hükümleri kapsamında, yeterli derecede işçilik veya işlem görmüş olarak kabul edilir.

(2) Birinci fıkra, 9 uncu madde hükümlerine tabi olarak uygulanır.

Yetersiz işçilik veya işlemler

MADDE 9 – (1) Aşağıdaki işçilik veya işlemlerin her biri ya da bunların iki veya daha fazlasının bileşimi tek başına imalatın nihai sürecini oluşturmaz:

a) Paketleme.

b) Basit karıştırma.

c) Basit şişeleme, tenekeye veya beherlere koyma, torbalama, sandıklama, kutulama, karton veya tahta üzerine yerleştirme ve tüm diğer basit paketleme işlemleri.

ç) Etiketleme, ürün veya paketler üzerine marka, etiket, logo ve diğer benzeri ayırt edici işaretleri yapıştırma veya basma işlemleri parçalara ayırma.

d) Parçalara bölme.

e) Ayırma veya kalibrasyon.

f) İşaretleme.

g) Setler oluşturma.

ğ) Özel tasarım makineler veya alet veya teçhizat kullanımı ve konuyla ilgili eğitim gerektirmeyen faaliyetleri kapsayacak şekilde basit montaj.

h) Nakliyat ve depolama süresince ürünlerin iyi şartlarda muhafazasını sağlamaya yönelik koruyucu işlemler.

ı) Ambalaj ayırma ve birleştirme.

i) Yıkama; temizleme; toz, oksit, yağ, boya veya diğer tabakalardan arındırma.

j) Dokuma kumaşları ütüleme veya presleme.

k) Basit boyama ve cilalama işlemleri.

l) Tahıl ve pirinci kabuklarından ayırma, kısmi veya tam ağartma, parlatma ve perdahlama.

m) Şeker renklendirme veya şeker topaklarını biçimlendirme işlemleri.

n) Meyvelerin, kuruyemişlerin ve sebzelerin kabuklarını soyma, zarlarını ayıklama, çekirdeklerini çıkarma.

o) Keskinleştirme, basit bileme veya basit kesme.

ö) Eleme, kalburdan geçirme, ayırma, tasnifleme, kalibrasyon, eşleştirme (girdilerden setler oluşturma dâhil).

p) Hayvan kesimi.

(2) Belirli bir ürüne uygulanan isçilik veya işlemin, birinci fıkra hükümleri kapsamında yetersiz kabul edilip edilemeyeceğine karar verilirken, Türkiye'de veya Azerbaycan'da gerçekleştirilen işlemlerin tümü bir arada değerlendirilir.

(3) İşlemler esnasında özel beceriler, makineler, teçhizat veya ekipman gerekmemesi halinde, bu gibi basit işlemler olarak kabul edilir ve yeterli işlem kriterini karşılamaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Nitelendirme Birimi, Aksesuarlar, Yedek Parçalar, Aksam, Setler ve Etkisiz Unsurlar

Nitelendirme birimi

MADDE 10 – (1) Ürün setlerinin menşe ülkesi tespit edilirken, sette yer alan her bir madde yeterli işçilik ve işlem kriteri uygulanan ayrı bir nesne olarak değerlendirilir. Buna göre;

a) Muhtelif girdilerin montajı veya gruplandırılmasından oluşan bir ürün, Armonize Sistemde tek bir pozisyonda sınıflandırıldığında, bu ürünün tümü, nitelendirme birimini oluşturur.

b) Bir sevkiyat, Armonize Sistemde aynı pozisyon içinde sınıflandırılan belli sayıda aynı üründen oluşuyorsa, her bir ürün bu Yönetmelik hükümlerinin uygulanışı sırasında münferiden değerlendirilir.

c) Armonize Sistemin 5 inci Genel Kuralı çerçevesinde ambalaj, sınıflandırma açısından ürüne dâhil ediliyorsa menşe tespiti açısından da ürünün parçası kabul edilir.

Aksesuarlar, yedek parçalar ve aksam

MADDE 11 – (1) Bir cihaz, makine, alet veya aracın parçası beraberinde teslim edilen, normal olarak bir cihazın bölümü durumundaki ve fiyata dâhil edilmiş bulunan ve bu nedenle ayrıca fatura edilmemiş olan aksesuarlar, yedek parçalar ve aksam; söz konusu cihaz, makine, alet veya araç içinde mütalaa edilir.

Setler

MADDE 12 – (1) Armonize Sistemin 3 üncü Genel Kuralında tanımlanan setler, kendisini meydana getiren tüm ürünler menşeli ürün ise o ülke menşeli olarak addedilir.

(2) Bir set, menşeli ürünler ve menşeli olmayan ürünlerden oluşuyorsa, menşeli olmayan ürünlerin kıymetinin setin fabrika çıkış fiyatının %15`ini geçmemesi kaydıyla set bir bütün olarak menşeli kabul edilir.

Etkisiz unsurlar

MADDE 13 – (1) Bir ürünün menşeli olup olmadığını belirlemek için imalatında kullanılabilecek;

a) Enerji ve yakıt,

b) Tesis ve teçhizat,

c) Makine ve aletler,

ç) Ürünün nihai bileşimine girmeyen ve girmesi amaçlanmayan eşyaların,

menşeini belirlemeye gerek bulunmaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Ülkesel Gereklilikler

Doğrudan nakliyat

MADDE 14 – (1) Anlaşma hükümlerinde sağlanan tercihli muamele, sadece bu Yönetmeliğin gerekliliklerini yerine getirmiş, Taraf Ülkeler arasında doğrudan nakledilen ürünler için uygulanır. Bununla beraber; ürünler, aktarma veya geçici depolama yoluyla ancak transit geçtiği veya depolandığı ülkenin gümrük idarelerinin gözetimi altında olmaları ve boşaltma, tekrar yükleme veya iyi koşullarda muhafaza etmeye yönelik işlemler dışında bir işlemden geçmemiş olmaları koşullarıyla gerektiğinde başka ülkeler üzerinden nakledilebilir.

(2) Bir Taraf Ülke menşeli ürün, Taraf olmayan Ülkeler üzerinden boru hattı ile nakledilebilir.

(3) Birinci fıkrada yer alan hükümlerin yerine getirildiğinin, ithalatçı ülkenin gümrük yetkililerine ispatı, aşağıdaki belgelerden birinin ibrazı yoluyla yapılır:

a) Ürünün, ihracatçı ülkeden transit ülkesi aracılığıyla geçişini kapsayan tek taşıma belgesi.

b) Transit ülkesi gümrük idaresince düzenlenen, ürünlerin tam tanımını veren; ürünlerin boşaltma ve tekrar yükleme tarihlerini ve uygulanabildiği hallerde kullanılan gemi veya diğer

nakil araçlarının adlarını gösteren; ürünlerin transit ülkesi içinde hangi koşullarda kalmış olduğunu kanıtlayan bir belge.

c) (a) ve (b) bentlerinde belirtilen belgelerin temin edilememesi halinde herhangi bir nevide ikame kanıtlayıcı belgeler.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Eşyanın Menşeinin İspatı, Menşe İspat Belgesinin Düzenlenmesi ve Vize İşlemleri

“TR-AZ Menşe İspat Belgesi”

MADDE 15 – (1) Azerbaycan menşeli ürünler, ithal edilmeleri esnasında bir örneği EK-1’de yer alan “TR-AZ Menşe İspat Belgesi”nin ibrazı üzerine Anlaşmadan yararlanır.

“TR-AZ Menşe İspat Belgesi”nin şekli, basımı ve dağıtılması

MADDE 16 – (1) “TR-AZ Menşe İspat Belgesi”, EK-1’de yer alan basım talimatına ve örneğe uygun olarak ve seri numaraları verilerek Bakanlık veya Bakanlıkça yetkilendirilen kuruluşlarca bastırılır ve ihtiyaca göre dağıtılır.

(2) “TR-AZ Menşe İspat Belgesi” yalnızca ihracatçı veya ihracatçının gümrük beyannamesini imzalamakla yetkili kanuni temsilcisi tarafından bu Yönetmeliğe uygun olarak doldurulmak suretiyle düzenlenir.

“TR-AZ Menşe İspat Belgesi”nin doldurulması

MADDE 17 – (1) “TR-AZ Menşe İspat Belgesi” aşağıda yer alan hükümler çerçevesinde doldurulur:

a) Belgeler, Taraf Ülkelerin resmî dillerinden birinde veya İngilizce olarak ihracatçı ülkenin ulusal mevzuat hükümleri çerçevesinde doldurulur.

b) Belge üzerinde silinti ve birbiri üzerine yazılmış sözcük ve ilaveler bulunamaz ve değişiklikler doğru olmayan kayıtların üzeri çizilerek, gerekli düzeltmelerin eklenmesi suretiyle yapılır. Bu şekilde yapılan düzeltmelerin belgeyi düzenleyen kişi tarafından imzalanması ve gümrük idaresi tarafından tasdik edilmesi gerekir.

c) “TR-AZ Menşe İspat Belgesi”nde bulunması zorunlu bilgilerin elektronik sistem üzerinden beyan edilmesi zorunludur. Bu alanlar ihracatçılar veya onun sorumluluğu altında gümrük beyannamesini imzalamaya yetkili kanuni temsilcileri tarafından eksiksiz doldurulur. Belgelerde kayıtlı eşyanın, tanınmalarına olanak verecek kesinlikte ve ticari deyimleri ile hiçbir tereddüde yer vermeyecek açıklıkta cins, nevi, nitelik ve miktar olarak ayrıntılı bir biçimde beyan edilir.

İhracatçının ibraz yükümlülüğü

MADDE 18 – (1) “TR-AZ Menşe İspat Belgesi” düzenlemek isteyen ihracatçı, belgeleri onaylayacak gümrük idarelerinin ve/veya Bakanlıkça yetkilendirilen kuruluşların talep edebileceği, söz konusu ürünün menşe statüsü ile bu Yönetmeliğin diğer hükümlerinin yerine getirilmiş olduğunu tevsik eden ilgili bilgi ve belgeleri vermekle yükümlüdür.

Belgelerin elektronik sistem üzerinden sunulması

MADDE 19 – (1) İhracatçılar veya yetkili kanuni temsilcileri tarafından 17 nci madde hükümlerine uygun olarak doldurulan “TR-AZ Menşe İspat Belgesi” gümrük idareleri ve Bakanlıkça yetkilendirilen kuruluşlar tarafından onaylanmak üzere elektronik sistem üzerinden sunulur.

(2) Elektronik sistem üzerinde “TR-AZ Menşe İspat Belgesi” düzenlenmesi için, beyanda bulunulan eşyanın menşeinin tespitini teminen, eşyanın imalatında kullanılan menşeli olmayan girdilere uygulanan işlem ve işçiliğin, eşyanın imalatında kullanılan Taraf menşeli girdiler ve bu girdiler üzerinde gerçekleştirilen işlem ve işçilikleri gösteren tüm bilgi ve belgeler ile birlikte, ihracata ait diğer belgeler, gümrük idaresi tarafından ya da Bakanlıkça yetki verilen kişi ve kuruluşlarca kontrol edilmesi için elektronik sisteme yüklenir. İlgili mevzuat uyarınca elektronik olarak düzenlenen ya da beyanda kullanılmak amacıyla elektronik ortama aktarılmış belgelerin ve talep edilmesi halinde asıllarının, Bakanlık veya Bakanlıkça yetkilendirilen kişi ve kuruluşların doğrudan erişimine hazır halde tutulması zorunludur. Bu türde belge ve bilgiler 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanununda öngörülen belge saklama sürelerine tabidir.

“TR-AZ Menşe İspat Belgesi”nin gümrük idaresince incelenmesi ve vize edilmesi

MADDE 20 – (1) Gümrük idareleri ve Bakanlıkça yetkilendirilen kuruluşlar, “TR-AZ Menşe İspat Belgesi”nin kurallara uygun olarak doldurulup doldurulmadığını kontrol edip belgede kayıtlı

eşyanın 5 veya 6 ncı madde hükümleri gereğince Türkiye menşeli olduğu veya sayıldığı hususunda, ihracata ait diğer evrakı da inceleyerek kesin bir kanıya vardıktan sonra gerekli işlemleri tamamlar.

(2) Birinci fıkra uyarınca gümrük idareleri;

a) “TR-AZ Menşe İspat Belgesi”nin bu Yönetmelikteki şartlara uygun olup olmadığını,

b) İhraç konusu eşyanın cins, nevi, nitelik ve miktar itibarıyla menşe ispat belgesindeki kayıtlara uygun olup olmadığını,

c) İhraç konusu eşyanın menşeli olduğunu veya sayıldığını,

ürüne ve imalatında kullanılan girdilere ait diğer evrakın yanı sıra, nakliyeciler tarafından verilen kara, demiryolu, hava ve deniz taşımalarına ilişkin konşimento, manifesto, yük senetleri, fatura ve beyannameye eklenen diğer belgeleri ve gerektiğinde muhasebe kayıt ve defterlerini incelemek ve ihraç konusu eşyayı 7/10/2009 tarihli ve 27369 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Gümrük Yönetmeliğinde yer alan esaslara göre muayene etmek suretiyle kontrol eder.

(3) “TR-AZ Menşe İspat Belgesi”, Anlaşma ile sağlanan tercihli ticarette yazılı delil olarak ancak gümrük idaresinin mührü veya kaşesi ile hüküm ifade ettiğinden, 21 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtildiği şekilde alınan dökümde, belgenin (12) numaralı “Kontrol” kutusunda elektronik sistem tarafından basılan ve beyanı değerlendirerek belgeyi vize eden gümrük idaresinin adı, vize tarihi, gümrük mührü veya kaşesi yer alır.

“TR-AZ Menşe İspat Belgesi”nin kullanıma hazır hale getirilmesi

MADDE 21 – (1) Düzenlenen “TR-AZ Menşe İspat Belgesi” fiili ihraç gerçekleştiği veya kesinleştiği anda ihracatçıya verilmek üzere hazır bulundurulur.

(2) İhracatçılar veya onun sorumluluğu altında gümrük beyannamesini imzalamaya yetkili kanuni temsilcilerince, vize işleminin tamamlanmasından sonra elektronik sistem üzerinde yer alan bilgilerin 16 ncı maddeye göre belirlenen şekil şartlarını taşıyan ve aynı maddede belirtilen şekilde temin edilen yeşil meneviş zeminli matbu “TR-AZ Menşe İspat Belgesi” üzerine yazıcı vasıtasıyla dökümü alınır. Dökümü alınan belgenin (13) numaralı “Başvuru Sahibinin Beyanı” kutusu ihracatçı tarafından imzalanır.

“TR-AZ Menşe İspat Belgesi”nin ihracattan sonra verilmesi

MADDE 22 – (1) 21 inci madde hükümlerine istisna olarak, “TR-AZ Menşe İspat Belgesi”; hata, istenmeyerek yapılan ihmal veya özel durumlar nedeniyle ihraç anında düzenlenmemiş olması veya belgenin düzenlenmiş ancak teknik nedenlerle ithalatta kabul edilmemiş olduğu hususunun gümrük idarelerine ve Bakanlıkça yetkilendirilen kuruluşlara tatmin edici bir şekilde ispat edilmesi halinde, ait olduğu ürünün ihracından sonra düzenlenebilir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen durumlarda ihracatçının elektronik sistem üzerinden yaptığı talep ilgili gümrük idareleri ve Bakanlıkça yetkilendirilen kuruluşlar tarafından incelenir. Söz konusu ihraç eşyasına ait gümrük beyannamesi ve ekleri diğer evrak ile varsa bu işleme dair dosyaların incelenmesi ve kontrolü sonucunda, ihracatçının talebinin tamamen uygun olduğu anlaşıldığı takdirde “TR-AZ Menşe İspat Belgesi” vize edilerek onaylanır.

(3) İhracattan sonra verilen “TR-AZ Menşe İspat Belgesi”nin (5) numaralı “Resmi Gözlemler” kutusunda “SONRADAN VERİLMİŞTİR”, “SONRADAN VERİLMİŞDİR” veya “ISSUED RETROSPECTIVELY” ibaresi yer alır. İhracatçı ülke yetkili idarelerince bu şekilde düzenlenen “TR-AZ Menşe İspat Belgesi”, ithalatçı ülke yetkili idarelerince kabul edilir.

Teknik nedenlerle “TR-AZ Menşe İspat Belgesi”nin reddi

MADDE 23 – (1) “TR-AZ Menşe İspat Belgesi” bu Yönetmelikte öngörülen şekilde düzenlenmemiş ise teknik nedenlerle reddedilebilir. Aşağıda belirtilen;

a) “TR-AZ Menşe İspat Belgesi”, ebat veya renk olarak örnekten önemli derecede farklı olması, seri numarası bulunmaması, resmi olarak öngörülen dillerden birinde basılmaması gibi öngörülen şekil dışında bir form kullanılarak düzenlenmesi,

b) “TR-AZ Menşe İspat Belgesi”nde (4) numaralı kutu gibi doldurulması zorunlu kutulardan birinin doldurulmaması,

c) “TR-AZ Menşe İspat Belgesi” (12) numaralı kutusunun mühürlenmemesi, yetkili olmayan bir idare tarafından onaylanması,

ç) “TR-AZ Menşe İspat Belgesi” onaylanırken kullanılan mührün 30 uncu madde hükümleri uyarınca örneği gönderilmeyen yeni bir mühür olması,

d) İbraz edilen “TR-AZ Menşe İspat Belgesi”nin orijinal olmayıp fotokopi veya suret olması,

e) “TR-AZ Menşe İspat Belgesi”nin (4) numaralı kutusuna Anlaşmaya taraf olmayan ülkelerden birinin yazılması,

gibi teknik nedenlerle kabul edilmeyen “TR-AZ Menşe İspat Belgesi” sonradan düzenlenebilir.

(2) Teknik nedenlerle reddedilen “TR-AZ Menşe İspat Belgesi” üzerine İngilizce dilinde “NOT ACCEPTED” ibaresi yazılarak ve hangi nedenlerle kabul edilmediği de belirtilerek sonradan düzenlenen yeni bir “TR-AZ Menşe İspat Belgesi” alması için ithalatçıya iade edilir. Ancak gümrük idareleri gümrük işlemlerinin tamamlanmasından sonra kontrol amacıyla veya hile yapıldığından şüphe edilmesi halinde reddedilen “TR-AZ Menşe İspat Belgesi”nin bir kopyasını saklayabilir.

“TR-AZ Menşe İspat Belgesi”nin ikinci nüsha düzenlenmesi

MADDE 24 – (1) “TR-AZ Menşe İspat Belgesi”nin çalınma, kaybedilme ve hasar görmesi hallerinde ihracatçı elektronik sistem üzerinden, ilk belgeyi düzenleyen gümrük idaresi ve Bakanlıkça yetkilendirilen kuruluşun belgenin ikinci bir nüshasını onaylamasını talep edebilir.

(2) Gümrük idareleri ve Bakanlıkça yetkilendirilen kuruluşlar, kendilerinde bulunan ve ihraç işlemi yapılmış olan eşyaya ait belgelere ve ilk belgeye uygun olarak düzenlendiğini tespit ettikten sonra ikinci nüsha belgeyi onaylar.

(3) İkinci nüsha belgenin (12) numaralı kutusunda ilk menşe ispat belgesinin onay tarihi ve seri numarası yer alır.

(4) İkinci nüsha belgenin (5) numaralı “Resmi Gözlemler” kutusunda “İKİNCİ NÜSHA”, “DUPLİKAT” veya “DUPLICATE” ibaresi yer alır.

“TR-AZ Menşe İspat Belgesi”nin geçerliliği

MADDE 25 – (1) “TR-AZ Menşe İspat Belgesi”, ihracatçı ülkedeki onay tarihinden itibaren on ay geçerli olur ve bu süre zarfında ithalatçı ülkenin yetkili idarelerine ibraz edilmesi gerekir.

(2) İthalatçı ülkenin yetkili idarelerine ibraz edilecek “TR-AZ Menşe İspat Belgesi”, istisnai durumlar nedeniyle birinci fıkrada belirtilen süreden sonra da uygulanan tercihli muamele çerçevesinde kabul edilebilir.

(3) Diğer geç ibraz hallerinde, ithalatçı ülkenin yetkili idaresi, eşyanın belirtilen son tarihten önce gümrüğe sunulmuş olması kaydıyla “TR-AZ Menşe İspat Belgesi”ni kabul edebilir.

(4) “TR-AZ Menşe İspat Belgesi”nin ibraz süresinden sonra tercihli muameleden yararlanabilmesi için, bu sürenin bitiminden önce eşyanın gümrüğe gelmiş ve yine bu süreden önce ithalatçı veya gümrük beyannamesini imzalamaya yetkili kanuni temsilcisi tarafından yazılı olarak ilgili gümrüğe başvurulmuş olması gerekir.

(5) İlgili gümrük idaresi durumu bağlı olduğu bölge müdürlüğüne intikal ettirir. İlgili bölge müdürlüğü konuyu inceleyerek mücbir sebep ve olağanüstü hal mevcudiyetine kanaat getirir ve ek süre istemine ilişkin gerekçeleri haklı bulur ise belgelerin süresini en çok bir ay uzatabilir.

“TR-AZ Menşe İspat Belgesi”nin ibrazı

MADDE 26 – (1) “TR-AZ Menşe İspat Belgesi”, gümrük mevzuatı ve ilgili mevzuat gereğince ithalatçı ülkenin yetkili idarelerine ibraz edilir. Söz konusu yetkili idare, “TR-AZ Menşe İspat Belgesi”nin tercümesini talep edebilir. Ayrıca idare beyannameye ek olarak ithalatçıdan, eşyanın Anlaşmanın koşullarına uygunluğunu gösteren yazılı bilgi ve belgeleri talep edebilir.

(2) Eşyanın tercihli rejiminden yararlanmasını teminen ibrazı gereken “TR-AZ Menşe İspat Belgesi”nin, bu belgeyle ilgili eşyanın fiili ithalinden evvel veya fiili ithali sırasında ibraz edilememesi ve ilgili ithalatçı tarafından eşyanın bekletilmeden ithalinin istenilmesi durumunda, tercihli rejim uygulanmaz ve indirimsiz vergi nispetleri üzerinden tahakkuk yapılarak vergiler kesin olarak tahsil edilir. Ancak bu kabil eşyanın fiili ithalini müteakip süreleri içerisinde, usulüne uygun “TR-AZ Menşe İspat Belgesi” işlemi yapan gümrük idaresine ibraz olunduğu takdirde; ibraz olunan “TR-AZ Menşe İspat Belgesi”nin ithal edilen eşyaya ait olduğunun gümrük beyannamesi ve ekleri belgelerle karşılaştırılarak anlaşılması ve belgenin geçerlilik süresinin geçirilmemiş olduğunun tespiti kaydıyla tercihli vergi oranına göre hesaplanan vergi tutarları ile tercihsiz vergi oranına göre hesaplanan vergi tutarları arasındaki fark mükelleflerine iade edilir.

Destekleyici belgeler

MADDE 27 – (1) Aşağıda sayılan belgeler, bir “TR-AZ Menşe İspat Belgesi” kapsamındaki ürünlerin Taraf Ülkelerden biri menşeli olduğu ve bu Yönetmeliğin diğer koşullarını yerine getirdiği hususlarını desteklemek amacıyla 18 inci maddede belirtilen belgeler arasındadır:

a) İhracatçı veya tedarikçi tarafından, söz konusu eşyanın elde edilmesi için gerçekleştirilen işlemleri belgeleyici nitelikte; örneğin hesaplarında veya iç muhasebesinde yer alan doğrudan kanıtlar.

b) Taraf Ülkelerden birinde düzenlenmiş veya hazırlanmış, imalatta kullanılan girdilerin menşe statüsünü tevsik eden, iç mevzuat uyarınca kullanılan belgeler.

c) Taraf Ülkelerden birinde düzenlenmiş veya hazırlanmış, girdiler üzerinde bu Ülkelerde yapılan işçilik veya işlemi tevsik eden, iç mevzuat uyarınca kullanılan belgeler.

ç) Kullanılan girdilerin menşe statüsünü tevsik etmek üzere, Taraf Ülkelerden birinde bu Yönetmelik hükümleri uyarınca düzenlenmiş veya hazırlanmış "TR-AZ Menşe İspat Belgesi".

"TR-AZ Menşe İspat Belgesi" ve tevsik edici belgelerin muhafazası

MADDE 28 – (1) Yürürlükteki kanunlarda öngörülen süreler saklı kalmak üzere;

a) Elektronik sistem üzerinden "TR-AZ Menşe İspat Belgesi" düzenlemek isteyen ihracatçı, 18 inci maddede belirtilen belgeleri,

b) "TR-AZ Menşe İspat Belgesi"ni onaylayan gümrük idareleri ve Bakanlıkça yetkilendirilen kuruluşlar ihracatçı tarafından kendilerine sunulan diğer tüm vesaiki,

c) İthalatçı ülkenin yetkili idareleri, kendilerine ibraz edilen "TR-AZ Menşe İspat Belgesi"ni,

en az üç yıl muhafaza eder.

Farklılıklar ve şekli hatalar

MADDE 29 – (1) "TR-AZ Menşe İspat Belgesi"ndeki beyanlar ile ürünlerin ithalat işlemlerini yerine getirmek amacıyla gümrük idarelerine ibraz edilen belgelerdeki ifadeler arasında küçük farklılıkların bulunması, belgenin gümrüğe sunulan ürünlere tekabül ettiğinin kesin olarak ortaya konması kaydıyla söz konusu "TR-AZ Menşe İspat Belgesi"nin geçerliliğini kendiliğinden ortadan kaldırmaz.

(2) "TR-AZ Menşe İspat Belgesi"nin üzerindeki ifadelerin doğruluğu üzerinde şüphe yaratması söz konusu olmayan, yazım hatası gibi bariz maddi hatalar, bu belgelerin reddedilmesini gerektirmez.

ALTINCI BÖLÜM

Yetkili İdareler Arasında İşbirliği

Mühür ve adreslerin iletilmesi

MADDE 30 – (1) Taraf Ülkelerin yetkili idareleri, kendi idarelerinde “TR-AZ Menşe İspat Belgesi”ni onaylarken kullandıkları mühürlerin örnek baskılarını ve “TR-AZ Menşe İspat Belgesi”nin kontrolünden sorumlu yetkili idarelerinin adreslerini birbirlerine iletir. Bu bilgilerdeki değişiklikler, diğer Tarafın yetkili idarelerine, değişikliğin hangi tarih itibarıyla geçerli olacağını belirtmek suretiyle bildirilir.

Karşılıklı yardım

MADDE 31 – (1) Taraf ülkeler, yetkili idareleri vasıtasıyla birbirlerine “TR-AZ Menşe İspat Belgesi”nin geçerliliklerinin ve bu belgelerde yer alan bilgilerin doğruluğunun kontrolünde yardımcı olur.

Sonradan kontrol talebi

MADDE 32 – (1) İthalatçı ülke yetkili idareleri, “TR-AZ Menşe İspat Belgesi”nin sonradan kontrolünü talep edebilir.

(2) İthalatçı ülke yetkili idaresi, ihracatçı ülke yetkili idaresince verilen “TR-AZ Menşe İspat Belgesi”nin gerçekliği veya eşyanın gerçek menşeine ilişkin bilgilerin doğruluğu hakkında makul bir şüphesi olduğunda veya sondaj usulü ile yapacağı kontrol sonucunda anılan belgeleri sonradan kontrol talebi ile 20 nci madde hükümleri çerçevesinde onaylayan ihracatçı ülke yetkili idaresine geri gönderir.

(3) İthalatçı ülke yetkili idareleri, “TR-AZ Menşe İspat Belgesi” ve faturayı, yahut bu belgelerin birer kopyasını, gerektiğinde araştırmanın gerekçelerini de belirterek ihracatçı ülkenin yetkili idarelerine geri gönderir. “TR-AZ Menşe İspat Belgesi”nde yer alan bilgilerin doğru olmadığı kanaatini uyandıran elde edilmiş tüm belge ve bilgi, kontrol talebini desteklemek üzere gönderilir.

Sonradan kontrol işlemleri

MADDE 33 – (1) “TR-AZ Menşe İspat Belgesi”nin kontrol talebi, bu belgelerin Bakanlığa (ilgili bölge müdürlüğüne) gönderilmesi suretiyle yapılır.

(2) “TR-AZ Menşe İspat Belgesi”nin kontrol talebi; (12) numaralı kutunun, “TR-AZ Menşe İspat Belgesi”ne ilişkin kontrol talebinde bulunan ithalatçı ülke yetkili idaresinin adı ve açık posta adresi, yazı makinesi veya mürekkepli kalemle ve matbaa harfleri ile yazılarak doldurulması suretiyle yapılır.

(3) Kontrol talebinde bulunulan yer ve tarih belirtilip mühür, imza ve kaşe koymak suretiyle onaylanır.

Sonradan kontrol talebinin incelenmesi

MADDE 34 – (1) Kontrol, ihracatçı ülke yetkili idaresi tarafından yapılır. Bu amaçla, ihracatçı ülke yetkili idaresi, her türlü delil talep etme ve ihracatçının hesaplarını denetleme veya gerekli gördüğü diğer kontrolleri yapabilme yetkisine sahiptir.

(2) İhracatçı ülke yetkili idareleri “TR-AZ Menşe İspat Belgesi”nin kontrol sonucunu (12) numaralı kutuyu aşağıdaki şekilde doldurmak suretiyle belirtir:

a) Birinci veya ikinci maddelerden uygun olanın önüne (x) işareti konur.

b) Kontrolü yapan yetkili idarenin adı ve kontrol tarihi yazılır.

c) Okunabilir mühür, imza ve kaşe koymak suretiyle onaylanır.

Sonradan kontrol sonuçları

MADDE 35 – (1) Sonradan kontrol talebinde bulunan ithalatçı ülke yetkili idaresi, kontrol sonucundan en kısa zamanda haberdar edilir.

(2) Kontrol sonuçlarında belgelerin gerçek olup olmadığı, söz konusu ürünlerin Taraf Ülkelerden biri menşeli olarak kabul edilip edilemeyeceği ve bu Yönetmeliğin diğer hükümlerine uygun olup olmadığı hususları açıkça belirtilir.

(3) İthalatçı ülke yetkili idaresine ibraz edilen “TR-AZ Menşe İspat Belgesi”nin sonradan kontrol işlemine tabi tutulması halinde, söz konusu belge kapsamı eşyanın kanuni vergisi ile tercihli vergisi arasındaki fark kadar nakit veya teminat mektubu alınarak eşyanın gümrük işlemleri

tamamlanır. Sonradan kontrol amacıyla gönderilen “TR-AZ Menşe İspat Belgesi”nin, ihracatçı ülke yetkili idaresince doğruluğunun teyidi yapılarak geri gönderilmesinden sonra teminata bağlanan gümrük vergileri iade edilir.

(4) Makul şüphe durumlarında, on ay içinde cevap alınamaması veya cevapta söz konusu belgelerin doğruluğunun ya da ürünlerin gerçek menşeinin tespitine imkân verecek ölçüde yeterli bilginin bulunmaması halinde, talepte bulunan ithalatçı ülke yetkili idareleri, istisnai durumlar hariç olmak üzere söz konusu eşyaya Anlaşma hükümlerinin uygulanmasını reddedebilir.

Anlaşmazlıkların çözümü

MADDE 36 – (1) Bu Yönetmelik esasları çerçevesinde yapılacak uygulamada meydana gelecek tereddüt ve anlaşmazlıklar, bu Yönetmeliğe ilişkin işlemlerin yürütülmesiyle görevli kuruluşlarca Bakanlığa (Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğüne) iletilir.

(2) Bu tereddüt ve anlaşmazlıklardan 32 ila 35 inci maddelerde belirtilen sonradan kontrol işlemlerine ilişkin olup Taraf Ülkeler yetkili idarelerince kendi aralarında çözümlenemeyenler veya 1 inci maddede belirtilen Anlaşmanın “Menşeli Ürünler Kavramının Tanımı ve İdari İşbirliği Yöntemlerine İlişkin Ek II”nin yorumlanmasında ortaya çıkan sorunlar Gümrük ve Menşe Konuları Alt Komitesine sunulur.

(3) Tatmin edici bir çözüme varılamaması halinde, etkilenen Taraf, Anlaşmanın “Anlaşmazlıkların Çözümü” bölümündeki anlaşmazlıkların çözümü mekanizmasına başvurabilir. Bu durumda, Alt Komitede yapılan değerlendirmeler, anlaşmazlıkların çözümü mekanizmasında oluşturulan danışma sürecinde dikkate alınır.

YEDİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yaptırımlar

MADDE 37 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerine aykırı fiiller hakkında 4458 sayılı Kanun, 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ile yürürlükteki ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanır.

Serbest bölgeler

MADDE 38 – (1) Yetkili Gümrük İdaresi, nakliyeleri esnasında bir serbest bölgeyi kullanan ve bir menşe ispat belgesi kapsamında ticarete konu olan eşyanın başka eşyayla değiştirilmemesinin veya hasara uğramasını önleyici normal işlemler dışındaki herhangi bir işleme tabi tutulmamasının temini konusundaki her türlü tedbiri alır.

(2) Birinci fıkra hükümlerine istisna olarak, Taraf Ülkelerden biri menşeli herhangi bir ürün, bir menşe ispat belgesi kapsamında bir serbest bölgeye ithal edildiği ve bir işçilik veya işlemden geçirildiği takdirde, tatbik edilmiş olan işçilik veya işlemin bu Yönetmelik hükümlerine uygun olması koşuluyla ihracatçının talebi üzerine yeni bir "TR-AZ Menşe İspat Belgesi" ilgili gümrük idaresi veya Bakanlıkça yetkilendirilen kişi veya kuruluşlar tarafından düzenlenir.

Diğer hususlar

MADDE 39 – (1) Bu Yönetmelikte yer almayan hususlar hakkında Gümrük Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uygulanır.

Transit haldeki veya antrepodaki eşyaya ilişkin geçici hükümler

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerine uygun olan ve Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihte transit halinde olan ya da antrepolarda veya serbest bölgelerde geçici depolanan eşyaya, ithalatçı ülkenin gümrük idaresine söz konusu tarihten itibaren dört ay içinde, eşyanın 14 üncü madde hükümleri çerçevesinde doğrudan nakledilmiş olduğunu gösteren belgelerle beraber ihracatçı ülkenin gümrük idaresince sonradan verilmiş bir "TR-AZ Menşe İspat Belgesi"nin sunulması kaydıyla tercihli rejim uygulanabilir.

Yürürlük

MADDE 40 – (1) Bu Yönetmelik 1/3/2021 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 41 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Ticaret Bakanı yürütür.

Eki için tıklayınız

Resmi Yazının Orjinal Nüshası İçin Link'e Tıklayınız.